

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1984 suoritettavaa työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vuoden 1984 toiseen lisämenoarvioon liittyen, että vuonna 1984 perittäisiin työnantajan sosiaaliturvamaksua 1 päivästä heinäkuuta 1984 lukien korotettuna siten, että työnantaja olisi velvollinen suorittamaan työnan-

tajan lapsilisämaksua 0,50 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Samalla myös vakuute- tulta vuodelta 1984 perittävä sairausvakuutus- maksu esitetään vahvistettavaksi 1,45 penniksi veroäyriiltä.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Työnantajan kansaneläkemaksu

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (307/82) mukaan työnantajan kansaneläkemaksua peritään hänen liiketoimintansa pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 % työntekijälle suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Kansaneläkemaksua on kuitenkin peritty viime vuosina työnantajan toiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen 4,625, 5,125 tai 5,625 %; näin myös vuoden 1982 huhtikuun loppuun saakka (802/81). Kustannuspaineiden ja välillisten työvoimakustannusten alentamiseksi katsottiin 19 helmikuuta 1982 päivätyssä hallitusohjelmassa siinä tarkemmin mainitulla tavalla tarpeelliseksi alentaa yrityksiin kohdistuvaa työnantajan sosiaaliturvamaksua vuoden 1982 loppuun. Tämän mukaisesti alennettiin yksityisen yritystoiminnan kansaneläkemaksu työnantajan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,10, 5,05 tai 5,60 %:ksi ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä 1 päivästä toukokuuta 1982 lukien saman vuoden loppuun (308/82). Julkisen tahon

maksuluokkaan katsotaan kuuluvan valtion ja sen laitoksen, kunnan, kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton, ortodoksisen kirkkokunnan ja sen seurakunnan sekä Ahvenanmaan maakunnan. Kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen turvaamiseksi muutettiin samalla kansaneläkelain 59 §:ää (307/82) siten, että kansaneläkerahastosta puuttuva osa suoritetaan valtion varoista. Vuodeksi 1983 työnantajan kansaneläkemaksu on vahvistettu samansuuruiseksi kuin se oli vuonna 1982 (1082/82). Vuonna 1984 työnantajan kansaneläkemaksua peritään yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvalta työnantajalta joko 4,20, 5,15 tai 5,70 % palkoista riippuen yrityksen pääomavaltaisuudesta. Julkisen tahon maksua peritään 4,70 % (1125/83).

1.2. Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n (613/78) mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan kansaneläkelaitokselle työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,50 % maksamiensa ennakkoperinnän alaisten palkko-

jen määrästä. Sosiaalivakuutusetuksien verotusta koskevan ratkaisun yhteydessä päätettiin (HE n:o 54/1981 vp.) sairausvakuutusmaksua peräi kuitenkin lähivuosina 2,35 % palkoista. Alkuvuodesta 1982 maksua on peritty myös mainitun suuruisena (479/81). Edellä mainitun hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti alennettiin yksityiseltä yritystoiminnalta perittävää sairausvakuutusmaksua 1 päivästä toukokuuta 1982 lukien saman vuoden loppuun 1,90 %:iin ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä (309/82). Julkisen tahon maksu säilyi sanottuna aikana 2,35 %:ina. Vuonna 1983 työnantajan sairausvakuutusmaksua on peritty 1,35 % palkoista julkisen tahon maksun ollessa 2,35 % (1082/82). Vuodelta 1984 työnantajan sairausvakuutusmaksua peritään 1,45 % ennakkoperinnän alaisista palkoista julkisen tahon maksun ollessa 2,45 % (1125/83).

1.3. Työnantajan lapsilisämaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan valtiolle lapsilisämaksua 2,25 % ennakkoperinnän alaisten palkkojen määrästä. Viime vuosina työnantajan lapsilisämaksuun on kohdistettu useita maksualennuksia. Maksu on kokonaan jätetty perimättä 1 päivästä maaliskuuta 1981 lukien (1087/80, 802/81, 1082/82 ja 1125/83).

1.4. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu

Sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentin (742/70) mukaan vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,25 penniä veroäyryiltä. Vuodesta 1980 lähtien sairausvakuutusmaksua on kuitenkin peritty 1 penni veroäyryiltä, näin myös vuonna 1982 ja 1983 (802/81 ja 1082/82). Vuodeksi 1984 vakuutetun sairausvakuutusmaksu on vahvistettu 1,20 penniksi veroäyryiltä (1125/83).

1.5. Vuoden 1984 toiseen lisämenoarvioesitykseen liittyvät toimenpiteet työnantajan sosiaaliturvamaksun ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun osalta

Kysymys työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta ja kohtaannosta on viime vuosina ollut useasti esillä. Muun muassa mahdollisuutta korvata palkkaperusteisia sosiaaliturvaksuja muulla perusteella kannettavilla sosiaaliturvan rahoituksen turvaavilla rahoitustavoilla on tutkittu

(komiteanmietintö 1983:13). Hallitusohjelmassa on rahanarvon heikkenemisen estämiseksi ja kilpailukyvyn turvaamiseksi asetettu tavoitteeksi yritysten sosiaaliturvamaksujen nousun estäminen.

Vuoden 1984 toiseen lisämenoarvioesitykseen liittyen on valtionalouden tasapainottamiseksi välttämätöntä suorittaa eräitä suhdannepoliittisista tekijöistä johtuvia maksujen tarkistuksia. Valtionalouden menojen kasvun rahoittamiseksi on tarkoituksenmukaista väliaikaisesti peräi työnantajan sosiaaliturvamaksua 0,5 prosenttiyksiköllä korotettuna 1 päivän heinäkuuta 1984 ja 30 päivän syyskuuta 1985 välisenä aikana. Maksua perittäisiin työnantajan lapsilisämaksuna. Edellä olevan johdosta esitetään, että vuodelta 1984 perittävästä työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta annetun lain 2 §:ää muutettaisiin tältä osin. Hallituksen tarkoituksena on pyrkiä siihen, ettei nyt ehdotettua työnantajan lapsilisämaksun väliaikaista nousua oteta huomioon hinnoittelussa.

Edellä mainitut valtionaloudelliset syyt huomioon ottaen on välttämätöntä korottaa myös vakuutetuilta perittävää sairausvakuutusmaksua vuodelta 1984. Eräänä syynä tähän on ennen kaikkea valtion kasvava osuus sairausvakuutusrahaston menoihin. Tämän johdosta esitetään, että vuodelta 1984 perittävää vakuutetun sairausvakuutusmaksua korotettaisiin 0,25 pennillä eli 1,45 penniin veroäyryiltä. Koska sairausvakuutusmaksun korotusta ei voida alkuvuodesta toteuttaa, merkitsee nyt ehdotettava maksun muutos sitä, että 1 päivästä heinäkuuta 1984 toteutettavassa ennakonperinnässä maksua on perittävä 1,70 penniä veroäyryiltä. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi verohallitukselle valtuudet poiketa ennakonpidätystä koskevien määräysten tiedottamisesta.

Tarkoituksena on, että vakuutetun sairausvakuutusmaksua korotetaan väliaikaisesti myös vuonna 1985, jolloin maksu olisi 0,50 penniä veroäyryiltä nykytasoa korkeampi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Työnantajan lapsilisämaksun korotuksesta keretty valtiolle tuloja vuonna 1984 noin 270 miljoonaa markkaa. Vakuutetun sairausvakuutusmaksun korotus vähentää valtion osuutta sairausvakuutusrahaston menoihin noin 310 miljoonalla markalla vuonna 1984.

3. Voimaantulo

Vuoden 1984 toiseen lisämenoarvioon liittyen esitetään, että työnantajan lapsilisämaksun korotusta ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun koro-

tusta koskevat muutokset saatetaan voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1984 lukien.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta 29 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1125/83) 2, 4 ja 5 § näin kuuluviksi:

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksusta, peritään työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,45 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1984 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettuna ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä, kuitenkin siten, että valtiolta ja sen laitokselta, kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta, ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sekä Ahvenanmaan maakunnalta maksua peritään 2,45 prosenttia. Lisäksi poiketen siitä, mitä edellä mainitussa laissa on säädetty työnantajan lapsilisämaksusta, jätetään maksu perimättä 1 päivän tammikuuta 1984 ja 30 päivän kesäkuuta 1984 väliseltä ajalta ja maksua peritään 0,50 prosenttia 1 päivän heinäkuuta 1984 ja 31 päivän joulukuuta 1984 välisenä aikana suoritettuna ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

4 §

Poiketen siitä, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on sanottu maksu 1,45 penniä vakuutetulle vuodelta 1984

toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrättyä veroäyriä.

5 §

Poiketen siitä, mitä 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain 6 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 1 momentissa, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä marraskuuta 1973 annetussa laissa (866/73), on säädetty vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksusta ja sairausvakuutusmaksusta, on nämä maksut otettava huomioon vuonna 1984 sovellettavissa merimiesverotaulukoissa laskettuna vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu 1,95 pennin ja vakuutetun sairausvakuutusmaksu 1,45 pennin mukaan veroäyriä. Vastavasti on kansaneläkelaitokselle suoritettava sanotulta ajalta 1,64 prosenttia merimiestulosta kansaneläkevakuutusmaksuna ja 1,30 prosenttia merimiestulosta vakuutetun sairausvakuutusmaksuna. Jos merimiesvero on pienempi kuin 11,74 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero edellä mainitulta ajalta kunnan, kansaneläkelaitoksen ja seurakunnan kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa, kansaneläkelaitokselle 7,35 osaa ja seurakunnalle 2 osaa. Jos merimiesveroon ei sisälly kirkollisveroa ja merimiesvero tällöin on pienempi kuin 10,94 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero kunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa ja kansaneläkelaitokselle 7,35 osaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1984.

Tästä laista johtuvat ennakonpidätystä koskevat määräykset verohallitus voi antaa poiketen siitä, mitä 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun

ennakkoperintälain 13 §:ssä, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82), on säädetty ennakonpidätystä koskevan määräyksen tiedottamisesta.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikarmaa*

Laki

vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta 29 päivänä joulukuuta 1983 annetun lain (1125/83) 2, 4 ja 5 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksusta, peritään työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,45 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1984 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä, kuitenkin siten, että valtiolta ja sen laitokselta, kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta ja sen seurakunnalta sekä seurakuntainliitolta, ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sekä Ahvenanmaan maakunnalta maksua peritään 2,45 prosenttia. Lisäksi poiketen siitä, mitä edellä mainitussa laissa on säädetty työnantajan lapsilisämaksusta, jätetään maksu perimättä vastaavalta ajalta.

4 §

Poiketen siitä, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on sanottu maksu 1,20 penniä vakuutetulle vuodelta 1984 toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrättyltä veroäyriältä.

Ehdotus

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksusta, peritään työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,45 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1984 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritetun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä, kuitenkin siten, että valtiolta ja sen laitokselta, kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta, ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sekä Ahvenanmaan maakunnalta maksua peritään 2,45 prosenttia. Lisäksi poiketen siitä, mitä edellä mainitussa laissa on säädetty työnantajan lapsilisämaksusta, jätetään maksu perimättä 1 päivän tammikuuta 1984 ja 30 päivän kesäkuuta 1984 väliseltä ajalta ja maksua peritään 0,50 prosenttia 1 päivän heinäkuuta 1984 ja 31 päivän joulukuuta 1984 välisenä aikana suoritetusta ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

4 §

Poiketen siitä, mitä 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 4 päivänä joulukuuta 1970 annetussa laissa (742/70), on säädetty vakuutetun sairausvakuutusmaksusta, on sanottu maksu 1,45 penniä vakuutetulle vuodelta 1984 toimitettavassa kunnallisverotuksessa määrättyltä veroäyriältä.

Voimassa oleva laki

5 §

Poiketen siitä, mitä 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain 6 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 1 momentissa, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä marraskuuta 1973 annetussa laissa (866/73), on säädetty vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksusta ja sairausvakuutusmaksusta, on nämä maksut otettava huomioon vuonna 1984 sovellettavissa merimiesverotaulukoissa laskettuna vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu 1,95 pennin ja vakuutetun sairausvakuutusmaksu 1,20 pennin mukaan veroäyriltä. Vastavasti on kansaneläkelaitokselle suoritettava sanotulta ajalta 1,56 prosenttia merimiestulosta kansaneläkevakuutusmaksuna ja 0,96 prosenttia merimiestulosta vakuutetun sairausvakuutusmaksuna. Jos merimiesvero on pienempi kuin 11,32 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero edellä mainitulta ajalta kunnan, kansaneläkelaitoksen ja seurakunnan kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa, kansaneläkelaitokselle 6,3 osaa ja seurakunnalle 2 osaa. Jos merimiesveroon ei sisälly kirkollisveroa ja merimiesvero tällöin on pienempi kuin 10,52 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero kunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa ja kansaneläkelaitokselle 6,3 osaa.

Ehdotus

5 §

Poiketen siitä, mitä 16 päivänä toukokuuta 1958 annetun merimiesverolain 6 §:n 3 momentissa ja 13 §:n 1 momentissa, sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä marraskuuta 1973 annetussa laissa (866/73), on säädetty vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksusta ja sairausvakuutusmaksusta, on nämä maksut otettava huomioon vuonna 1984 sovellettavissa merimiesverotaulukoissa laskettuna vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu 1,95 pennin ja vakuutetun sairausvakuutusmaksu 1,45 pennin mukaan veroäyriltä. Vastavasti on kansaneläkelaitokselle suoritettava sanotulta ajalta 1,64 prosenttia merimiestulosta kansaneläkevakuutusmaksuna ja 1,30 prosenttia merimiestulosta vakuutetun sairausvakuutusmaksuna. Jos merimiesvero on pienempi kuin 11,74 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero edellä mainitulta ajalta kunnan, kansaneläkelaitoksen ja seurakunnan kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa, kansaneläkelaitokselle 7,35 osaa ja seurakunnalle 2 osaa. Jos merimiesveroon ei sisälly kirkollisveroa ja merimiesvero tällöin on pienempi kuin 10,94 prosenttia merimiestulosta, jaetaan vero kunnan ja kansaneläkelaitoksen kesken siten, että siitä suoritetaan kunnalle 20 osaa ja kansaneläkelaitokselle 7,35 osaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1984.

Tästä laista johtuvat ennakonpidätystä koskevat määräykset verohallitus voi antaa poiketen siitä, mitä 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain 13 §:ssä, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (946/82), on säädetty ennakonpidätystä koskevan määrärahan tiedottamisesta.